

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân

Jaartal + zaaknummer : 2025 / 2025-196152
Raadsvergadering d.d. : 2 oktober 2025
Portefeuillehouder : mr. J.G. Kramer
Programma : (1) Ynwenner en bestjoer
Programmaonderdeel : -
Naam opsteller : N. de Vries (E-mail: nielsdevries@noardeast-fryslan.nl)
Onderwerp : Begroting en bijdrage Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân
Begrotingswijziging : Ja

Voorgesteld raadsbesluit

1. De begroting voor de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân met een budget van € 3.000.000,- excl. btw vast te stellen.
2. Dit budget ad. € 3.000.000,- te dekken uit:
 - Ontwikkelfonds ad. € 1.100.000,-;
 - Algemene reserve ad. € 400.000,-;
 - Bijdrage provincie Fryslân ad. maximaal € 1.500.000,-.
3. Het bedrag te storten in de in te stellen bestemmingsreserve 'Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân' en het college van B en W mandaat te geven uitgaven te doen ten laste van deze reserve.
4. Na afloop van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân het restant te verrekenen met de provincie Fryslân in de verhouding 50/50. Het deel van de gemeente Noardeast-Fryslân vloeit terug naar de algemene reserve.
5. Een begrotingswijziging ter hoogte van € 2.000.000,- excl. btw ten behoeve van de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân vast te stellen en € 1.000.000,- in voornoemde reserve aan te houden als buffer.
6. De begroting aan te passen door middel van begrotingswijziging 22.
7. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân door het college van B en W te laten verzoeken om een bijdrage van maximaal € 1.500.000,- beschikbaar te stellen voor de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân.

Inleiding

Zijne Majesteit de Koning maakte op 4 juli 2025 bekend dat hij met het Koninklijk gezin en leden van de Koninklijke familie op 27 april 2026 de viering bij zal wonen van Koningsdag in Dokkum. Het is voor het eerst dat de landelijke viering van Koningsdag in Fryslân zal plaatsvinden en het is buitengewoon eervol dat de gemeente Noardeast-Fryslân, met Dokkum als gaststad, het decor van deze nationale feestdag mag zijn. Het biedt de gelegenheid om Dokkum als noordelijkste stad van Nederland en de regio Noardeast-Fryslân in zijn geheel aan tienduizenden bezoekers en nationale en internationale tv-kijkers te presenteren.

Voorafgaand aan de bekendmaking nam het college van B en W het besluit om positief tegenover de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân te staan, op voorwaarde dat de raad het voorstel en de bijbehorende bijdrage ad. € 1.500.000,- excl. btw zou steunen. De raad heeft op 3 juli 2025 na de behandeling van de kadernota in beslotenheid steun uitgesproken voor de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân. In de destijds besproken collegebrief (kenmerk: 2025-167593) deed het college van B en W de toezegging om in het najaar met een vervolgstuk te komen dat de raad in de openbaarheid zou kunnen behandelen. Aan deze toezegging wordt middels dit raadsvoorstel voldaan. Samen met een opgestelde begroting voor Keningsdei 2026 wordt de raad een stand van zaken geboden over de organisatie.

Beoogd effect

Het voorstel beoogt het mogelijk maken van de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân op 27 april 2026, voorafgegaan door een feestelijk weekend, waarmee de regio Noardeast-Fryslân, met Dokkum als gaststad, zich op geheel eigen en unieke wijze nationaal en internationaal presenteert. De insteek is om dit passend bij de aard, omvang en het karakter van de regio te doen. Met oog voor de eigen identiteit en waarden en het hoeft voorgaande edities niet te overtreffen.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad heeft budgetrecht.

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht waarmee besloten kan worden om middelen beschikbaar te stellen voor de organisatie van Koningsdag.

1.2 Voor de organisatie van Koningsdag is budget nodig.

Koningsdag is een evenement waarvoor niet standaard middelen zijn gereserveerd. De welwillendheid van ondernemers en organisaties om in natura bij te dragen aan de organisatie van Koningsdag evenals de inzet van vele vrijwilligers is tekenend voor het enthousiasme en het lokale draagvlak. Desalniettemin is het aan de gemeente, in overleg met de provincie, om het budget voor de organisatie van Koningsdag beschikbaar te stellen. Het is namelijk een publiek evenement en geen commercieel evenement. Voor het inzetten van het beschikbaar te stellen budget geldt als uitgangspunt, overeenkomstig met voorgaande edities, dat het doelmatig en duurzaam gebeurt. De organisatie wil geen overdaad uitstralen en waar hergebruik na Koningsdag mogelijk is, wordt dat nagestreefd.

1.3 De projectbegroting voor Koningsdag is reëel.

De begrotingen en bijbehorende besluiten van voorgaande edities (Doetinchem 2025 en Emmen 2024) zijn als benchmark bestudeerd en met inachtneming van prijsstijgingen en gemaximeerde bijdragen van zowel de gemeente Noardeast-Fryslân als de provincie Fryslân wordt de projectbegroting als passend en toereikend beschouwd. Verder is de projectbegroting zorgvuldig opgebouwd in deelposten gerelateerd aan de fundamentele onderdelen van de organisatie van Koningsdag, te weten: (1) programmering; (2) veiligheid en mobiliteit; (3) communicatie en perszaken; (4) algemene organisatie. Om de efficiëntie evenals de doelmatigheid van de projectorganisatie te bevorderen wordt in eerste instantie een bedrag van € 2.000.000,- excl. btw beschikbaar gesteld aan de projectleiders van de beschreven onderdelen voor de kosten die worden gemaakt binnen hun opdracht. Om aanspraak te kunnen maken op de reserve ad. € 1.000.000,- excl. btw dienen de projectleiders onderbouwde voorstellen in te dienen (zie kanttekeningen en risico's).

1.4 Koningsdag organiseren is een voorrecht en een kans.

Voor Noardeast-Fryslân, met Dokkum als gaststad, en Fryslân in brede zin is het uniek om Koningsdag te mogen organiseren. Het biedt een uitgelezen kans om de regio nationaal en internationaal te presenteren. Koningsdag trekt tienduizenden bezoekers en de daaraan gekoppelde tv-registratie van zo'n twee uur trekt gemiddeld twee tot drie miljoen televisiekijkers. Ongeveer 150 journalisten uit binnen- en buitenland registreren het bezoek van de Koninklijke familie en zowel in aanloop als na afloop van Koningsdag zal Dokkum, de gemeente Noardeast-Fryslân en de provincie Fryslân in het middelpunt van de belangstelling staan. Naast de live-uitzending op 27 april 2026 is er ook de registratie van het Koningsdagconcert en een uitgebreide nabeschouwing vanuit Dokkum. Kortom, naast een voorrecht om de Koninklijke familie te mogen ontvangen is het een unieke kans om de stad, regio en provincie te profileren.

1.5 Koningsdag heeft maatschappelijke en economische meerwaarde.

Het uitgangspunt voor Koningsdag is om een feestdag/feestweekend te organiseren waarvan onze inwoners met Zijne Majesteit de Koning kunnen genieten. Koningsdag is onderdeel van ons culturele erfgoed en draagt bij aan de lokale/regionale trots en het gemeenschapsgevoel. Dat er nu al volop ideeën en initiatieven ontstaan voor de invulling van Koningsdag en het daaraan gekoppelde weekend is geweldig om te zien. Aanvullend op deze maatschappelijke waarde wordt Koningsdag ingezet om Dokkum/Noardeast-Fryslân en Fryslân als provincie te promoten. Daarbij gaat het niet enkel om het tonen van de historie en schoonheid van Dokkum en omstreken. Ook biedt het een kans om de ondernemersgeest te tonen en daarvan te profiteren. Daarom worden zo veel mogelijk lokale of regionale bedrijven betrokken bij de organisatie. Het beschikbaar gestelde geld wordt daarmee in de regio geïnvesteerd. Anderzijds biedt het bedrijven de kans om op een nationaal en internationaal podium te laten zien wat men kan. Dokkum en de 52 omliggende dorpen bieden namelijk kansen. Het is een regio met karakter: onverzettelijk en ondernemend. Een plek waar mensen verder bouwen aan een gezonde omgeving en een bloeiende economie. Het is een gegeven dat lastig te berekenen is wat de economische opbrengst van Koningsdag exact is. Tegelijkertijd hebben evenementen met een nationaal en internationaal bereik over het algemeen een positief economisch effect. Zo zullen de horeca en winkeliers profiteren van de extra bezoekers en zullen andere ondernemers kunnen profiteren van de bekendheid die het bezoek van de Koninklijke familie oplevert. Om het maatschappelijke en economische effect niet eenmalig te laten zijn, zal er vanuit de organisatie van Koningsdag een aanzet worden gegeven tot een marketingstrategie die de regio Noardeast-Fryslân ook de komende jaren een impuls kan geven.

1.6 Koningsdag sluit aan bij ambities Noardeast-Fryslân.

Koningsdag sluit aan bij het geldende gemeentelijke evenementenbeleid (2020), waarin staat dat de gemeente streeft naar het eens in de drie jaar organiseren van een grootschalig evenement van nationale of internationale allure. Daarnaast sluit het aan bij de ambities uit de Omgevingsvisie (2024) waarin staat dat de gemeente zoveel mogelijk ruimte wil geven aan evenementen die voor sociale verbinding zorgen en het organiseren van grote evenementen met een (boven)regionale aantrekkingskracht. De organisatie van Koningsdag sluit tevens aan op wat in de Omgevingsvisie staat beschreven over Dokkum als sterke regiostad en de verbinding met de 52 dorpen. Op 27 april 2026 zal de stad Dokkum het decor zijn van de festiviteiten en tegelijkertijd zal er aandacht zijn voor de leefbaarheid van de regio en de dorpen die met Dokkum de gemeente Noardeast-Fryslân maken. Ook sluit Koningsdag aan bij het uitgangspunt dat er drie verschillende doelgroepen zijn die gebruiken dienen te maken van de stad: inwoners van Dokkum, inwoners uit de regio en bezoekers van verder weg. Tot slot heeft de raad in 2019 middels de profielschets aan de burgemeester verzocht om Noardeast-Fryslân stevig op de kaart te zetten. Bij zijn aantreden gaven de fractievoorzitters hem de aanvullende opdracht om een evenement met nationale betekenis naar de gemeente te halen.

Toetsing aan Omgevingsvisie

De organisatie van Koningsdag sluit aan bij wat in de Omgevingsvisie staat beschreven over Dokkum als sterke regiostad en de verbinding met de 52 dorpen. Op 27 april 2026 zal de stad Dokkum het decor zijn van de festiviteiten en tegelijkertijd zal er aandacht zijn voor de leefbaarheid van de regio en de dorpen die met Dokkum de gemeente Noardeast-Fryslân maken. Aanvullend sluit het plaatsvinden van *Koningsdei 2026* aan bij het uitgangspunt dat er drie verschillende doelgroepen zijn die gebruiken dienen te maken van de stad: inwoners van Dokkum, inwoners uit de regio en bezoekers van verder weg.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Kan de organisatie van Koningsdag doorgaan zonder gemeentelijke bijdrage?

Het is onwaarschijnlijk dat er zonder bijdrage van de gemeente een passend programma voor Koningsdag tot stand komt. Daarnaast wordt de cofinanciering van de provincie bepaald door de bijdrage van de gemeente. Gedeputeerde Staten is bereid om maximaal € 1.500.000,- bij te dragen aan de organisatie van Koningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân, op voorwaarde dat de kosten gelijk verdeeld worden met de gemeente en Provinciale Staten de middelen beschikbaar stelt.

1.2 Bestaat er een risico dat het budget wordt overschreden?

Op basis van voorgaande edities is bepaald dat een budget van maximaal € 3.000.000,- excl. btw voldoende zou moeten zijn voor de beoogde kwaliteit van de organisatie en het programma van Koningsdag. Desalniettemin kunnen er onvoorziene omstandigheden ontstaan waardoor er (meer)kosten ontstaan. Door de projectorganisatie is er daarom voor gekozen om in eerste instantie budgetten ter hoogte van € 2.000.000,- excl. btw beschikbaar te stellen voor de deelprojecten. Het restant ad. € 1.000.000,- excl. btw wordt geplaatst in een reserve. Om hierop aanspraak te kunnen maken dienen projectleiders onderbouwde voorstellen in te dienen bij het bestuurlijk overleg van de organisatie van Koningsdag, waaraan een afvaardiging van het college van B en W en de voltallige directie van de gemeente deelneemt. De stuurgroep van Koningsdag wordt hiervan in de daarop volgende bijeenkomst in kennis gesteld. Op deze wijze wordt gestimuleerd om doelmatig en gecontroleerd met de middelen om te gaan. Tevens dienen de projectleiders maandelijks voortgangsrapportages op te stellen waarin inzichtelijk is welke verplichtingen zijn aangegaan. Overschrijding van de begroting behoort tot het risico van de gemeente Noardeast-Fryslân.

1.3 Zijn er uitgezonderde kosten?

De inzet van interne medewerkers voor de organisatie wordt opgevangen binnen de personeelsbegroting. Daarnaast zal worden gezocht naar mogelijkheden om werk met werk te maken, bijvoorbeeld als het gaat om werkzaamheden in de openbare ruimte. Door interne medewerkers in te zetten voor Koningsdag ontstaat er een verschuiving van prioriteiten binnen de ambtelijke organisatie. Dit zal onvermijdelijk leiden tot vertragingen bij andere projecten en beleidsuitvoering.

Financiën

In de begroting voor de organisatie van Koningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân (zie bijlage 1) staat weergegeven hoe het budget van maximaal € 3.000.000,- excl. btw wordt verdeeld over de deelposten. Het voorstel is om het budget te dekken uit: (1) beschikbare budget uit het ontwikkelfonds ad. € 1.100.000; (2) algemene reserve ad. € 400.000; (3) bijdrage provincie Fryslân ad. € 1.500.000. Als gevolg wordt aan de raad een begrotingswijzing voorgelegd ter grootte van € 3.000.000,- excl. btw.

Het ontwikkelfonds is bestemd voor projecten die bijdragen aan de sociaaleconomische structuurversterking van de gemeente. Hieraan voldoet het organiseren van Koningsdag. Aanvullend wordt de algemene reserve aangewend ter aanvulling van de gemeentelijke bijdrage. Dit sluit aan bij het doel van de algemene reserve,

namelijk: een financiële buffer bieden waaruit met goede onderbouwing middels een raadsbesluit geput kan worden indien de reguliere begroting hierin niet voorziet of kan voorzien. Dit laatste is bij Koningsdag het geval aangezien dit niet op voorhand in de gemeentelijke begroting opgenomen kon worden.

Aangaande inkoop geldt dat dit conform het Inkoop-en aanbestedingsbeleid 2024-2028 van de gemeente Noardeast-Fryslân zal plaatsvinden.

Financiële consequenties

Bovenstaande leidt tot de volgende financiële consequenties:

	€
Beschikbaar budget organisatie Koningsdag 2026	2.000.000
Reserve alleen na toestemming bestuurlijk overleg en college B en W aanwendbaar	1.000.000
Totaal budget	3.000.000
Dekking:	
Bijdrage Provincie Fryslân	1.500.000
Onttrekking reserve ontwikkelfonds	1.100.000
Algemene reserve	400.000
Totaal dekking	3.000.000
Resteert	0

Het bedrag ad. € 3.000.000,- wordt gestort in de in te stellen bestemmingsreserve 'Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân'. Het college van B en W wordt gemandateerd om bedragen te onttrekken uit de reserve. In de begroting wordt een budget opgenomen van € 2.000.000,- met als dekking de reserve 'Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân'.

In de reserve 'Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân' blijft € 1.000.000,- zitten als vrije aanwensbare reserve en kan alleen door het college van B en W aangewend worden.

Effect op de reserve Ontwikkelfonds

In de begroting 2026 is opgenomen dat de reserve ontwikkelfonds een verwachte eindstand per 31-12-2026 heeft van € 12,9 miljoen. Eerder zijn er voornemens opgenomen in de begroting om de volgende onderwerpen mee te financieren: Gebiedsgerichte ontwikkeling in de kuststrook (€ 4,65 miljoen), Noordelijke Stadsentree-Panwurk (€ 4,1 miljoen) en MFC Burdaard (€ 3 miljoen). In de begroting 2026 is al aan gegeven dat het restant van ca. € 1,1 miljoen in de reserve ontwikkelfonds bestemd kan worden voor Koningsdag 2026. Na deze onttrekking is het restant van de reserve nagenoeg € 0.

*Effect op de Algemene Reserve op basis van verplichtingen
(stand per 30-09-2025, zoals opgenomen in de begroting 2026):*

Bedragen (x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand per 1-1	18.194	8.916	8.359	9.009	5.682
Geraamde toevoegingen	2.233	0	0	0	0
Geraamde onttrekkingen	-12.767	-2.264	-872	-69	-69
Incidentele wensen Kadernota 2026	0	-1.275	0	0	0
Prognose begrotingsresultaat 2026-2029	1.656	2.982	1.522	-3.258	-2.040
Prognose eindstand per 31-12	9.316	8.759	9.009	5.682	3.573
Onttrekking t.b.v. Koningsdag (voorliggend voorstel)	-400				
Saldo na onttrekking	8.916	8.359	9.009	5.682	3.573

Vervolg en planning

Als uw raad op 6 november 2025 een besluit neemt over de bijdrage van de gemeente ad. € 1.500.000,- excl. btw aan de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân, dan zal Provinciale Staten naar verwachting op 12 november 2025 een besluit kunnen nemen over de bijdrage namens de provincie Fryslân. Aansluitend kan Gedeputeerde Staten verzocht worden om de maximale bijdrage van € 1.500.000,- per incidentele subsidie aan de gemeente Noardeast-Fryslân te verstrekken.

De beoogde planning is om op 27 april 2026 Zijne Majesteit de Koning met het Koninklijk gezin en leden van de Koninklijke familie te verwelkomen in Dokkum. Na besluitvorming door de raad wordt de uitvoering belegd bij de projectorganisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân (zie bijlage 1). De projectperiode loopt in principe tot 1 juli 2026. Na afronding van het project zal openheid van zaken gegeven worden over de financiën evenals een overzicht van alle ideeën die zijn ingediend en wat hiermee is gedaan.

Communicatie + Participatie

De gemeente Noardeast-Fryslân is verantwoordelijk voor de organisatie van Koningsdag en verzorgt de communicatie in afstemming met de Rijksvoorlichtingsdienst. Over de voortgang van de organisatie van Koningsdag communiceert de gemeente via een speciale (te ontwikkelen) website en via social media. Op een later moment zal de route van Koningsdag worden gepresenteerd. Omstreeks zes weken voorafgaand aan Koningsdag vindt een perspresentatie plaats over het inhoudelijke programma. Over de besluitvorming aangaande de begroting van Koningsdag hoeft geen specifieke communicatie plaats te vinden.

Koningsdag is een nationale feestdag en een publiek evenement, waarbij participatie zowel in de voorbereiding als op de dag zelf van essentieel belang is. Het verbinden en betrekken van de Dokkumers, de 52 omliggende dorpen, de regio Noardeast-Fryslân en Fryslân in brede zin staan bij de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân hoog in het vaandel.

Bijlagen

1. Projectbegroting en stand van zaken Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân.

Dokkum, 7 oktober 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

de secretaris, H.J.C.M Verbunt MBA

de burgemeester, mr. J.G. Kramer

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 oktober 2025;

Besluit:

1. De begroting voor de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân met een budget van € 3.000.000,- excl. btw vast te stellen.
2. Dit budget ad. € 3.000.000,- te dekken uit:
 - Ontwikkelfonds ad. € 1.100.000,-;
 - Algemene reserve ad. € 400.000,-;
 - Bijdrage provincie Fryslân ad. maximaal € 1.500.000,-.
3. Het bedrag te storten in de in te stellen bestemmingsreserve 'Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân' en het college van B en W mandaat te geven uitgaven te doen ten laste van deze reserve.
4. Na afloop van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân het restant te verrekenen met de provincie Fryslân in de verhouding 50/50. Het deel van de gemeente Noardeast-Fryslân vloeit terug naar de algemene reserve.
5. Een begrotingswijziging ter hoogte van € 2.000.000,- excl. btw ten behoeve van de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân vast te stellen en € 1.000.000,- in voornoemde reserve aan te houden als buffer.
6. De begroting aan te passen door middel van begrotingswijziging 22.
7. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân door het college van B en W te laten verzoeken om een bijdrage van maximaal € 1.500.000,- beschikbaar te stellen voor de organisatie van Keningsdei 2026 Dokkum/Noardeast-Fryslân.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân in zijn openbare vergadering d.d. 6 november 2025.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr. S.K. Dijkstra

mr. J.G. Kramer